

Příklad dobré praxe

Téma: **Podzimní tradice a zvyky**

Předmět: Český jazyk

Oblast: Čtenářská gramotnost, porozumění textu, rozvoj slovní zásoby, sebehodnocení

Cílová skupina: Žáci 3. - 5. ročníku

Čas: 30 - 40 minut

Jak materiál využít?

- Úvod
 - Krátký rozhovor se žákem o podzimu, tradicích.
 - *Dodržujete doma nějaké podzimní tradice? Jaké?*
 - *Víš, co jsou to dušičky? Znáš svátek svatého Martina?*
- Samostatné čtení textu
 - Žák si samostatně přečte text. Během čtení si barevně vyznačuje slova, kterým nerozumí.
 - U žáků se slabšími čtenářskými dovednostmi můžeme text číst společně, střídat se po odstavcích, vysvětlovat slova průběžně.
- Práce s textem
 - Žák odpovídá na otázky, v případě potřeby znovu pročítá text.
 - Můžeme navádět otázkami:
 - *Kde bys tuto informaci našel?*
 - *Ve kterém odstavci se o tomhle píše?*
 - *Zkus mi toto místo ukázat v textu*
- **Slovní zásoba**
 - Žák si vypíše nová slova z textu do slovníčku. Vysvětlíme jejich význam a uvedeme synonyma.
 - Vyzkoušet slova použít v jiných větách.
 - příklad slov (*patron, pokora, hojnost, pranostika, soudržnost, zesnulý*)
- **Zamyšlení**
 - Otázka k diskuzi - *Myslíš, že je důležité, aby lidé udržovali staré tradice? Proč?*
 - S cílem rozvoje argumentace, propojení učiva a osobní zkušenosti
 - Neexistuje špatná odpověď, nehodnotíme!
- **Reflexe**
 - Na závěr žák vyplní sebehodnocení.
 - Semafor – žák volí ze tří možností úrovně zvládnutí práce s textem a pocitu z ní
 - Nedokončené věty – žák doplní větu (*Dnes se mi povedlo, Příště se chci více zaměřit, Budu si pamatovat, ...*)
 - Žák má možnost hodnocení sdílet, ale nemusí. Volba je čistě na něm. V našem komentování práce se zaměříme spíše na proces, než výsledek. Popíšeme, co se dařilo, jak příště s textem pracovat efektivněji.

Práce s textem, rozvoj slovní zásoby

- Pečlivě si přečti text o podzimních tradicích a zvycích.
 - V textu barevně označ slova, která jsou pro Tebe nová, a neznáš jejich význam.
 - Odpověz na otázky z textu.
 - Nová slova si vypiš do slovníčku.
-

Podzimní tradice a zvyky

Podzim je roční období plné proměn. Stromy ztrácejí listí, dny se krátí a příroda se pomalu chystá na zimu. Během podzimu se v dřívějších dobách konaly různé oslavy a tradice, které vyjadřovaly vděčnost, víru i úctu k přírodě a k životu. Mnohé z těchto zvyků přetrvaly až do dnešní doby, i když se jejich podoba trochu změnila.

Jednou z nejstarších podzimních tradic byly dožínky. Konaly se, když bylo sklizeno obilí. Na vesnicích se konaly dožínkové průvody. Na čele průvodu šla dívka s dožínkovým věncem spleteným z posledních klasů obilí. Věnc se předával hospodáři jako symbol díků a hojnosti. Po průvodu následovala slavnost s hudbou, zpěvem, tancem a dobrým jídlem.

Na konci září přichází svátek svatého Václava, patrona české země. Tento den se připomíná kníže Václav, který podle pověsti vládl moudře a spravedlivě. Byl znám svou vírou, pokorou a péčí o chudé. Když byl zabit svým bratrem Boleslavem, stal se symbolem statečnosti a křesťanské víry. Dodnes se 28. září slaví jako státní svátek České republiky.

Dalším významným podzimním obdobím jsou Dušičky, neboli Památka zesnulých, která připadá na 2. listopadu. Lidé v tento čas navštěvují hřbitovy, čistí hroby a zapalují na nich svíčky. Tím si připomínají své zemřelé příbuzné a přátele. Plamínek svíčky symbolizuje světlo, které má zesnulým pomoci najít klid.

Podzim uzavírá svátek svatého Martina, který se slaví 11. listopadu. Podle lidové pranostiky „Na svatého Martina přijíždí bílý kůň“ – to znamená, že často napadne první sníh. Lidé věřili, že podle toho, jaké bude počasí na Martina, se dá poznat, jaká bude zima. K tomuto dni také patří tradiční pečená husa a mladé víno, protože právě v listopadu končila vinařská sezóna.

Podzimní tradice spojují práci, víru i lidskou soudržnost. I když dnes žijeme jinak než naši předkové, mnohé z těchto zvyků si stále připomínáme. Když zapálíme svíčku na hrobě nebo ochutnáme svatomartinskou husu, navazujeme tím na dávné tradice, které nám připomínají, že každý čas v roce má svůj význam.

Co si pamatuješ?

1. Co lidé oslavovali při dožínkách?

2. Jaký význam měl dožínkový věnec?

3. Kdo byl svatý Václav a proč si ho lidé vážili?

4. Jak si lidé připomínají Dušičky?

5. Co symbolizuje světlo svíčky během Dušiček?

6. Kdy se slaví svátek Sv. Martina a jaké zvyky s tímto dnem souvisejí?

7. **Vyber správnou odpověď:**

- a. Dožínky byly svátkem jara a začátku setby. ANO / NE
- b. Svatý Václav byl symbolem pokoje a víry. ANO / NE
- c. Dušičky vznikly teprve v moderní době. ANO / NE
- d. Svatý Martin je spojován s příchodem sněhu. ANO / NE

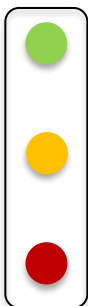
15. **Zamyšlení:**

Myslíš, že je důležité, aby lidé udržovali staré tradice? Proč?

16. **Slovníček nových slov:**

- _____ = _____
- _____ = _____
- _____ = _____
- _____ = _____
- _____ = _____
- _____ = _____
- _____ = _____
- _____ = _____
- _____ = _____

17. **Jak se mi dařilo?**

Textu jsem dobře rozuměl/a. Dokázal/a jsem samostatně odpovědět na většinu otázek.
Objevil/a jsem nová slova a snažil/a jsem se zjistit jejich význam. Víím, co se mi dnes podařilo.

Většinu textu jsem rozuměl/a, ale u některých částí jsem potřeboval/a pomoc.
Některá nová slova byla pro mě obtížná. Víím, na čem potřebuji ještě zapracovat.

Text byl pro mě náročný. Potřeboval/a jsem více podpory při čtení nebo odpovídání na otázky.
Vím, že příště mohu požádat o pomoc.

Dnes se mi povedlo _____

Příště se chci více zaměřit _____

Budu si pamatovat _____